

Konserniohje

Khall 12.5.2025

Kvalt 22.5.2025

Sisällys

I OMISTAJAOHJAUKSEN TOTEUTTAMINEN	2
Yleiset periaatteet ja tavoitteet.....	2
Konsernin ohjaus ja johtaminen.....	2
II KONSERNIOHJE	4
Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	4
Soveltamisala.....	4
Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	5
Konserniohjeen sitovuus	5
III KONSERNIN HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA.....	6
Hyvä hallinto- ja johtamistapa konsernissa.....	6
Edustajat tytäryhteisöjen hallintoelimissä	6
Tytäryhteisöjen neuvotteluelvoitteet.....	7
Konsernia koskevien tavoitteiden asettaminen ja konserniraportointi.....	8
Konsernitilinpäätös ja talouden seuranta	8
Konsernin sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta	9
Konsernin sisäiset palvelut ja hankinnat	10
Arkistointi ja asiakirjojen säilyttäminen	10
Henkilöstöpolitiikka	11
Tiedottaminen, viestintä ja markkinointi	11
Kaupungin luottamushenkilöiden tietojensaantioikeus.....	11
IV KONSERNIOHJEEN VOIMAANTULO	12
LIITE 1 Nivalan kaupunkikonserni ja merkittävät omistukset	13

I OMISTAJAOHJAUKSEN TOTEUTTAMINEN

Yleiset periaatteet ja tavoitteet

Omistajapolitiikka ja konserniohje on tarkoitettu pitkän aikavälin linjaukseksi yhteisöille, joissa kaupungilla on määräysvalta. Konserniohje linjaa konsernin sisäisen tahtotilan strategisten tavoitteiden edistämisen hallinnollisista toimintatavoista ja vastuista.

Nivalan kaupungin omistajaohjauksen tavoitteena on turvata kaupungin pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon systemaattisuus, ennakoitavuus sekä pääomien käytön tehokkuus.

Kuntalain mukaan kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Myös kunnan määräysvallassa olevat säätiöt kuuluvat kuntakonserniin. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta.

Nivalan kaupunkikonserni on kuvattu liitteessä 1.

Kaupunkikonsernia ohjaavina asiakirjoina ovat valtuuston hyväksymät kaupunkistrategia, valtuustososopimus, omistajapolitiikka ja konserniohje, joka sisältää ohjeet hyvästä hallinto- ja johtamistavasta Nivalan kaupunkikonsernissa, sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Omistajaohjauksesta säädetään kuntalain 46 §:ssä. Omistajaohjauksen tavoitteena on vahva ja aktiivinen omistajuus siten, että konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat omassa päätöksenteossään kuntastrategian tavoitteiden mukaisesti.

Konsernijohtoon tulee omistajaohjauksen ja eri vuorovaikutuksen keinoin viestiä yhtiöitä koskevat talouden ja toiminnan tavoitteet tytäryhteisöille, jotta ne voivat toiminnassaan edistää kaupunkistrategiaa ja talousarviossa niille asetettuja tavoitteita. Aktiiviseen omistajaohjaukseen kuuluu aktiivinen vuoropuhelu tytäryhteisön kanssa yhteisön tavoitteista ja odotuksista.

Konsernin ohjaus ja johtaminen

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tehtävänä on päättää omistajaohjauksen periaatteista sekä hyväksyä konserniohjeet. Lisäksi valtuusto vahvistaa talousarviossa kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeiset tavoitteet sekä hyväksyy konsernitilinpäätöksen osana kaupungin tilinpäätöstä.

Omistajapolitiikka on osa valtuuston hyväksymää kaupunkikonsernin strategiaa. Nivalan kaupungin omistajapolitiikka jakautuu yleisiin omistajapolitiittisiin periaatteisiin, joilla linjataan mm. missä kaupunki on mukana omistajana ja mitä

kaupunki omistajuudellaan tavoittelee, sekä yhteisökohtaisiin linjauksiin, joilla määritellään omistusten pitkän aikavälin tavoitteet ja suunnitelmat.

Yhteisökohtaiset linjaukset yksilöivät yhteisökohtaiset tavoitteet Nivalan kaupunkikonserniin kuuluville yhteisöille, joissa kaupungilla on edellä mainittu määräysvalta.

Kaupungin hallintosäännön 21 §:ssä on määritelty, että kaupungin toimivaltaiseen konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto, kaupunginjohtaja sekä kaupunginhallituksen nimeämät viranhaltijat. Kaupunginjohtajan tehtävä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa hänen ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Konsernijohtoon tehtävät ja toimivallan jako on määritelty hallintosäännön 22 §:ssä.

Kaupunginhallitus

- vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle
- vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoi konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan
- määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisesta työnjaosta
- antaa valtuustolle puolivuositin raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä
- arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta konsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa
- käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa
- antaa kaupungin enakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa
- vastaa tytäryhteisöjen hallitusten nimitysprosessista
- nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin
- nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet
- vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteensovittamisesta siten, että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan
- vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kaupungin toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskien toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan
- valmistelee toimintakertomuksessa annettavat tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kaupunginjohtajan johdolla kokoontuvaan konsernin johtoryhmään kuuluvat tytäryhtiöiden ja Nivalan Työpajasäätiön toimitusjohtajat, kaupunginhallituksen puheenjohtaja, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ja talousjohtaja. Konsernin johtaja voi kutsua konsernin johtoryhmän asiantuntijajäseniksi muita kaupungin viranhaltijoita ja asiantuntijoita sen mukaan, mitä valmisteltavat asiat edellyttävät.

Konsernin johtoryhmän tehtävänä on edistää kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista. Konsernin johtoryhmä edistää konsernin toiminnan tehokkuutta ja yksiköiden välistä yhteistyötä.

II KONSERNIOHJE

Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kuntalaki (47 §) asettaa kunnille veloitteen huolehtia omistajaohjauksella siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Konserniohjeella kaupunginvaltuusto linjaa periaatteet, joilla konsernijohto ohjaa konsernia toimimaan strategian tavoitteiden mukaisesti.

Nivalan kaupungin konserniohjeessa annetaan ohjeet seuraavista:

- Talouden ja investointien suunnittelu
- Valvonta, raportointi ja riskienhallinta
- Tiedottaminen ja luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeus.
- Konsernin sisäiset palvelut
- Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen
- Tytäryhteisöjen hyvä hallinto ja johtamistapa

Hallituksen jäsenten osaamisvaatimukset ja yhtiökohtaiset strategiset linjaukset tarkennetaan omistajapolitiikassa. Valvontaa, raportointia ja riskienhallinnan toteutuksessa noudatetaan lisäksi valtuuston vahvistamia Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita.

Konserniohjeen tavoitteena on yhtenäistää ja tehostaa konsernin yhtiöiden ja yhteisöjen johtamis- ja hallintokäytäntöjä ja siten varmistaa riittävää avoimuutta ja tiedonkulkua, sisäisen ja ulkoisen valvonnan riittävyyttä ja toimivuutta, riskienhallintaa ja hyvää laskenta- ja kirjanpitoikäytäntöä sekä tilintarkastustapaa siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Soveltamisala

Konserniohje koskee Nivalan kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä (kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta). Ohjetta noudatetaan soveltuvien osin myös kuntayhtymissä sekä niissä yhteisöissä, joissa Nivalan kaupungilla on vähemmistöosuus (kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittama omistusyhteisyritys ja osakkuusyritys), ns. osakkuusyhteisöt. Kuntayhtymissä ja kaupungin osakkuusyhteisöissä kaupungin edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Nivalan kaupungin osakkuusyhteisöillä tarkoitetaan niitä omistusyhteisöjä (osakeyhtiöitä, kuntayhtymiä ja säätiöitä), joissa kaupunkikonsernilla on vähintään

viidesosa ja enintään puolet yhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Yli 50 % omistuksella yhteisö on tytäryhteisö.

Vuosittain kaupungin tilinpäätöksessä todetaan konserniin kuuluvat yhteisöt sekä kaupungin omistusosuus ja osuus määräysvallasta.

Osana omistajaohjausta konserniohjetta täydentävät valtuuston asettama kaupunkistrategia sekä siinä asetetut omistajapoliittiset linjaukset. Konserniohjeen valvontaa ja riskienhallintaa (Kuntalaki 7 luku) täydentävät kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan -ohje.

Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kaupungin tytäryhtiöiden yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä kaupungin määräysvallassa olevien kuntayhtymien ja säätiöiden vastaavissa toimielimissä. Konsernijohto edellyttää, että konserniohjeen käsittelyä koskeva yhtiön toimielimen pöytäkirjanote toimitetaan kaupungille.

Konserniohjeen sitovuus

Hyväksyessään konserniohjeen tytäryhtiöt sitoutuvat konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan. Konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, säännöistä, perus- tai osakassopimuksesta muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kaupunki ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta viipymättä kirjallisesti konsernijohtolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta. Konserniohjeen noudattamatta jättäminen voi kuitenkin johtaa vahingonkorvausvastuuseen, mikäli sen noudattamatta jättämisen seurauksena on merkittävää haittaa tai vahinkoa tytäryhteisölle tai omistajalle.

III KONSERNIN HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA

Hyvä hallinto- ja johtamistapa konsernissa

Kuntalain 47 §:n mukaan konserniohjeisiin tulee sisällyttää tarpeelliset määräykset kunnan tytäryhteisön hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Konserniyhteisöjen tulee toiminnassaan noudattaa soveltuvin osin tämän konserniohjeen lisäksi myös muita kaupunkikonsernin hyvään hallinto- ja johtamistapaan liittyvää ohjeistusta kuten sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjetta, omistajapolitiittisia linjauksia, sopimuksia sekä hallintolain ja hankintalain säädöksiä.

Yhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet osana konserniohjeen hyväksymistä siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäisen valvonta ja riskienhallinta ja että kaupungin omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kaupunkikonsernin kokonaisuutena turvaten. Konserniyhteisöjen tulee noudattaa toiminnassaan soveltuvin osin kaupungin henkilöstä koskevia linjauksia.

Hyvään hallintotapaan kuntakonsernissa kuuluu, että tytäryhteisöjen asioita kaupungin hallinnossa käsiteltäessä noudatetaan hallintolakia ja muita menettelytapasäännöksiä.

Edustajat tytäryhteisöjen hallintoelimissä

Omistajan keskeisiä vaikuttamismuotoja yhteisön toimintaan on edustajien valitseminen yhteisön hallinto- ja päätöksentekuelimiin. Kaupungin tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä riippumattomuus ja kyky arvioida yhteisön hyvää hallinto- ja johtamistapaa. Valituille edustajille on luotava edellytykset asiantuntemuksensa ja osaamisensa kehittämiseen. Yleisistä ja yhtiökohtaisista osaamisvaatimuksista ja -suosituksista on linjaukset omistajapolitiikassa.

Hallinto- ja kuntalain esteellisyyttä koskevat säännökset on otettava edustajia valittaessa huomioon.

Kaupungin ja kuntayhtymien hallintoon sekä tytär- ja osakkuusyhteisöjen hallintoon valitsemien edustajien tulee edesauttaa valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista ja noudattaa kaupungin talousarviota ja taloussuunnitelmaa sekä kaupunginhallituksen tai kaupunginjohtajan erikseen antamia ohjeita sekä toimia muutoinkin kaupungin edun mukaisesti.

Kaupunginjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhteisöjen (kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta) hallitusten kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella. Tytäryhtiöiden yhtiöjärjestyksiin tulee sisällyttää tämän mahdollistava määräys. Kaupunginhallitus tai kaupunginjohtaja antaa tarvittaessa ohjeita kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin.

Kaupunginhallitus antaa valtuustokausittain ohjeen tytäryhtiöiden ja niihin verrattavien yhteisöjen / säätiöiden hallitusten puheenjohtajan vuosipalkkiosta ja jäsenten kokouspalkkioista. Muiden palkkioiden ja matka- / kulukorvausten määräytymisessä noudatetaan soveltuvin osin kaupungin palkkiosääntöä.

Tytäryhteisöjen neuvotteluvälitteet

Kuntalain 47 §:n mukaan tytäryhteisöjen ja soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen on jo valmisteluvaiheessa hankittava omistajan ennakkokäsitys tehdessään päätöstä merkittävästä asiasta. Velvollisuus omistajan ennakkokäsityksen hankkimiseen on tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajalla tai toimitusjohtajalla. Tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun merkittävästä asiasta tehdään päätös hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksessa.

Omistajan ennakkokäsitys haetaan mm. seuraavista asioista päätettäessä:

- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen
- tytäryhteisön perustaminen
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- sidotun oman pääoman tai vastaavan erän määrän muuttaminen
- tavanomaiseen toimintaan nähden merkittävästi poikkeavat investoinnit, käsittäen myös kiinteistökaupat
- yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti ole annettu yhtiön tehtäväksi
- yhteisön toimialan ulkopuoliset, merkitykseltään vähäisestä poikkeavat investoinnit ja niiden rahoitus
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhteisön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen tai vastaavan toimielimen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset
- merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä

- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

Omistajan ennakkokäsityksen hakeminen ei muuta tytäryhteisön johdon oikeudellista asemaa ja vastuuta. Tytäryhteisön hallitus ja toimiva johto kantavat aina vastuun tekemistään päätöksistä ja yhteisön johtamisesta.

Konsernia koskevien tavoitteiden asettaminen ja konserniraportointi

Valtuusto asettaa talousarviossa kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittamassa määräysvallassaan oleville tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kaupungin strategiasta ja siihen liittyvistä omistajapoliittisista linjauksista sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernin kaikkien yhteisöjen tavoitteiden tulee olla yhdensuuntaisia ja palvella konsernin kokonaisuutta.

Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on konsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin.

Tytäryhteisöt raportoivat kaupunginhallitukselle/valtuustolle toiminnastaan ja taloudestaan talousjohdon antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti puolivuositain, niin että viimeinen raportointi toteutuu tilinpäätöksessä. Tilinpäätöksen yhteydessä tytäryhteisöjen tulee toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden lisäksi raportoida myös yhteisön toiminnan ja talouden kehittymisestä (mm. merkittävät investoinnit) ja mahdollisista toimintaan liittyvistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta tai rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohdolle. Tarvittaessa tytäryhteisön on annettava konsernijohtoon pyynnöstä muitakin selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

Konsernitilinpäätös ja talouden seuranta

Konserniyhteisöillä tulee olla kalenterivuotta vastaava tilikausi. Kaikissa kaupunkikonserniin kuuluvissa yhteisöissä tulee noudattaa kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätösperiaatteita, kuntalain konserniyhteisöjä koskevia säännöksiä ja hyvää kirjanpitosuoraa. Yhteisöt laativat kirjanpidon yhtenäisesti siten, että tilinpäätöksistä on laadittavissa konsernitilinpäätös.

Kaupungin talousjohto antaa ohjeet tilinpäätöksen, talousarvion ja osavuositiedon laatimisesta. Tytäryhteisöjen tulee toimittaa tilinpäätös- ja toimintakertomustiedot, talousarviot sekä muut pyydetty raportit kaupungin päättämien aikataulujen mukaisesti.

Kaupungin toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa, miten valtuuston asettamat

toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet konsernin toiminnassa. Lisäksi toimintakertomuksessa on annettava tietoja sellaisista konsernin talouteen liittyvistä asioista, jotka eivät käy ilmi tilinpäätöslaskelmista. Toimintakertomukseen otetaan selostus merkittävien tytäryhteisöjen toiminnan, tuloksen ja rahoitusaseman kehittymisestä sekä niiden toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Konsernin sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestäminen kuuluu tytäryhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle.

Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhteisössä on määritelty sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja menettelyt osaksi johtamista ja päätöksentekoa ja että yhteisössä seurataan valvonnan toimivuutta.

Tytäryhteisön toimitusjohtajan tai vastaavan on huolehdittava riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan toteuttamisesta ja ylläpitämisestä sekä toimivuuden varmistamisesta.

Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että riskienhallinnan periaatteet on määritelty, ja että yhteisön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan. Kokonaisvastuu tytäryhteisön riskienhallinnasta kuuluu yhteisön hallitukselle. Tilintarkastajat arvioivat prosesseja, joilla organisaatiossa varmistetaan, että merkittävät riskit on ymmärretty ja että niitä hallitaan asianmukaisesti.

Tytäryhteisöjen tulee raportoida konsernijohtolle merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävyydestä. Käytännössä raportointi toteutetaan tytäryhteisön hallituksen laatimassa toimintakertomuksessa, jossa tulee selostaa hallituksen tietoon tulleet merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä periaatteet, joiden mukaan sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty.

Tämän lisäksi tytäryhteisön hallituksen on raportoitava viipymättä konsernijohtolle, jos yhtiön toimintaan liittyvän merkittävän riskin realisoituminen on todennäköistä. Konserniin kuuluvien yhteisöjen valvonnassa ja tarkastuksessa noudatetaan kuntalain, tämän konserniohjeen sekä kaupungin vahvistaman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteita ja ohjeita.

Kaupunginhallituksen tulee antaa tilinpäätöksessä selonteko, miten konsernivalvonta ja valvontaa koskeva ohjeistus on konsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on mainituilla kohdealueilla tarkoitettu kehittää voimassa olevalla taloussuunnitelmakaudella.

Kaupunginhallituksella, kaupunginjohtajalla ja tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja tytäryhteisön toiminnasta arvioidakseen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Kaupungin tarkastuslautakunnan tehtävänä on huolehtia konsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteita,

jotka kaupunginvaltuusto on asettanut tytäryhteisöille kaupungin talousarviossa ja -suunnitelmassa. Tarkastuslautakunta arvioi myös onko konsernin toiminta tilikaudella seurannut asetettua konserniohjetta.

Kuntalain 122 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön yhdeksi tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä, esimerkiksi konsernin suuri koko. Konserniyhteisöjen tilintarkastus on kuitenkin järjestettävä kohdeyhteisön yhtiöjärjestyksen, perussopimuksen tai vastaavan määräyksen sekä ao. konserniyhteisöä koskevien tilintarkastussäännösten edellyttämällä tavalla. Tämä tarkoittaa mm. konserniyhteisöä koskevien tilintarkastajan auktorisointivaatimusten noudattamista.

Kaikkiin kaupungin tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valinnan. Asia tulee huomioida tytäryhteisön yhtiöjärjestyksessä.

Konserniyhteisöjen tulee huolehtia hallitustensa jäsenten ja toimitusjohtajan osalta riittävästä vastuuvakuutuksesta.

Konsernin sisäiset palvelut ja hankinnat

Tytäryhteisön hankinnoissa on otettava huomioon soveltuvin osin koko konsernin etu. Hankinnat toteutetaan yhteishankintana mahdollisuuksien mukaan. Konsernijohto voi antaa tarvittaessa ohjeita hankintamenettelystä. Yhtiön hallituksen tulee valvoa yhtiössä hankintoja koskevien säästöjen noudattamista.

Tytäryhteisöjen tulee ulkopuolisia suunnittelu- ja muita palveluita hankkiessaan ensisijaisesti käyttää konsernin sisäisiä ostettavia palveluja, mikäli ne ovat kilpailukykyisiä.

Konsernin synergiaa kehitetään aktiivisesti ja tavoitteellisesti taloudellisen ja toiminnallisen tehokkuuden ja konsernin kokonaisedun varmistamiseksi.

Tytäryhteisöjen tilapäisrahoituksessa käytetään ensisijaisesti konsernin sisäistä rahoitusta.

Arkistointi ja asiakirjojen säilyttäminen

Tytäryhteisöjen on tehtävä päätös siitä, mihin pysyvästi säilytettävä asiakirja-aineisto turvaavasti sijoitetaan sen jälkeen, kun yhtiö tai yhteisö ei toiminnassaan enää niitä tarvitse. Yhtiön tai yhteisön pysyvästi säilytettävä asiakirja-aineisto suositellaan sijoitettavaksi kaupunginarkistoon säilytettäväksi viimeistään siinä vaiheessa, kun yhteisö ei niitä tarvitse jokapäiväisessä toiminnassaan. Mikäli asiakirjat päätetään sijoittaa kaupungin päätearkistoon, on arkistotoimen hoidossa noudatettava soveltuvin osin kaupungin arkistotoimen antamia ohjeita.

Henkilöstöpolitiikka

Tytäryhteisöjen tulee pyrkiä noudattamaan soveltuvien osin kaupungin henkilöstöpolitiikan ja rekrytoinnin periaatteita. Tytäryhteisöillä on käytössä tulospalkkiojärjestelmä, jonka perusteet päättää yhtiön hallitus.

Tiedottaminen, viestintä ja markkinointi

Konsernin tiedottamisessa, viestinnässä ja markkinoinnissa noudatetaan mahdollisuuksien mukaan avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita sekä yhteistä ilmettä ja näkyvyyttä.

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kaupungin on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille konserniyhteisöjen toiminnasta.

Yhtiöitä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhtiön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja. Yhtiön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kaupungin yleiset tiedotusperiaatteet, osakeyhtiölaki sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Konsernijohtolle on tiedotettava merkittävistä tapahtumista yhtiön toiminnassa ennen julkista tiedotusta.

Kaupungin luottamushenkilöiden tietojensaantioikeus

Kuntalain 83 §:n mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada kaupungin viran omaisilta tietoja, joita hän toimessaan pitää tarpeellisina, mutta jotka eivät ole vielä julkisuuslain mukaan julkisia. Poikkeuksen muodostavat salassa pidettävät tiedot. Luottamushenkilön tiedonsaantioikeus ei ulotu kaupungin tytäryhteisöihin, koska nämä eivät ole kuntalain 43 §:ssä tarkoitettuja kunnan viranomaisia. Tytäryhteisöjen osalta noudatetaan osakeyhtiölakia.

IV KONSERNIOHJEEN VOIMAANTULO

Tämä ohje astuu voimaan kaupunginvaltuuston hyväksymisen yhteydessä kumoten samalla vanhan konserniohjeen (14.12.2017)

Konserniyhteisöt hyväksyvät ohjeen omissa päätösvaltaisissa toimitelmissään. Konserniohje ei oikeudellisesti sido yhteisöjen toimitelmiä, vaan toimitelinten, niiden jäsenten sekä toimitusjohtajan vastuut ja velvoitteet määräytyvät yhteisöä koskevan lainsäädännön mukaan.

LIITE 1 Nivalan kaupunkikonserni ja merkittävät omistukset

Tytäryhtiöt ja konserniin kuuluvat tytäryhtiöiden omistukset

Yhtiön nimi	Kaupungin omistusosuus
Kiinteistö Oy Kesti	100 %
Kiinteistö Oy Nivalan Vuokrakodit	100 %
Nivalan Kaukolämpö Oy	100 %
Nivalan Liikuntakeskus Oy	98,93 %
Nivalan Teollisuuskylä Oy	100 %
Nivalan Vesihuolto Oy	99,27 %
Nivalan Kuitu Oy	99,27 % (Nivalan Vesihuolto Oy:n tytäryhtiö)
Nivalan Kapinakiinteistöt Oy	100 % (Nivalan Teollisuuskylä Oy:n tytäryhtiö)

Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat kuuluvat konsernin johtoryhmään

Yhteisöt, joiden taloudesta vastaa kaupunki perustamissopimusten mukaan

Yhteisön nimi	Kaupungin omistusosuus
Nivalan Työpajasäätiö	38 % hallintoneuvostosta

Nivalan Työpajasäätiön toimitusjohtaja kuuluu konsernin johtoryhmään

Muut yhteisön ja kuntayhtymät, joissa kaupungilla on yli 20 % omistusosuus

Yhteisön nimi	Kaupungin omistusosuus
Kuntien Hetapalvelut	29 %
Jokilaaksojen musiikkiopiston kuntayhtymä	28 %
Vesikolmio	20,25 %